

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

Cap. I. De iudicio temerario.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

EXAMEN X.

De Legibus in particulari, circa materiam octavi
Mandati Decalogi de falso testimonio
non dicendo.

CAPVT PRIMVM.

De Iudicio temerario.

1. *Ontra octauum Decalogi praeceptum: Non falsum testimonium dices, delinquitur aut iudicio, aut mendacio, aut contumelia, aut detractione, aut susurracione. Quid igitur est iudicium temerarium? Firmus assensus de aliqua re mala ex leuibz iudiciis. Quòdnam peccatum est? Mortale ex suo genere, & contra iustitiam: at si internum tantùm sit, non obligat ad restitutionem; ex leuitate materiz veniale est.*

2. *Vi sit peccatum mortale, quanam in iudicio concurrere debent? Tria equidem. Primò, debet formari sine iudiciis sufficientibus. Secundò, debet ex plena deliberatione efferi. Tertio, certò, & sine vlla formidine. Quae quidem omnia raro concurrunt in temerè iudicantibus; plerumque enim iudicant cum formidine de opposito; nullum autem iudicium citra certitudinem est peccatum mortale.*

3. *Quid igitur de suspitione temeraria dicendum? Non est ex suo genere peccatum mortale, praesertim si contingat ex quodam intellectus errore: sicut neque opinio temeraria.*

4. *Quanam res possunt fundamentum iudicandi exhibere? Dubia de rebus aestimanda momentis suis: de personis interpretanda in meliorem partem. In dubio non teneris interpretari in meliorem partem positiuè & speculatiuè, sed bene negatiuè & practice. Ex charitate in dubio quisque iudicandus probus. Si ferendum iudicium sit, dubia in meliorem partem interpretanda. Ad cautelam, & ex suppositione dubia interpretari possunt in deteriorem partem, & Superiores ob indicia dubia subditos obiurgare possunt. Multa iudicia*

iudicia possunt esse falsa, & non temeraria: v. g. si iuuenis lasciuus cum foemina clam loquatur de re quidem indifferenti, qui videt illum sibi iam cognitum impudentem, non reuerè de crimine iudicabit. Sicut aliqua iudicia assolent esse vera, sed tamen temeraria: v. gr. si bonæ famæ vir cum foemina bonæ etiam famæ de re turpi loquatur in publico: qui iudicauerit nequitiam; verè equidem, sed temerariè iudicium profert; quia nihil adest firmum fundamentum.

CAPVT II.

De Mendacio, & secreti reuelatione.

§. I. *Mendacium.* 5. **Q**uidnam Mendacium? Falsum verbum cum intentione fallendi.

6. *Quotuplex Mendacij diuisio?* Duplex quidem. Prima, ratione vitij oppositi veritati, in iactantiam, & ironiam. Secunda, ratione culpæ grauioris, vel leuioris, in perniciosum, iocosum, & officiosum.

7. *Num omne mendacium peccatum sit?* Ita planè & ex suo genere malum; potest autem & venialis, & mortalis esse mendacij culpa iuxta eius grauitatem aut leuitatem.

8. *Quònam peccatum est in doctrina Christiana mentiri?* Ex suo genere mortale: vt etiam mentiri in doctrinis naturalibus, si pertineant ad praxim virtutis, & vitij, quamuis omne scandalum excludatur, & contemptus.

9. *Num mortale sit crimen leuiter mentiri in iudicio, aut in Confessione?* Minimè, quia leuis iudicij iniuria, & leuis Confessionis irreuerentia est.

10. *Recepi centum ab alio, solui, sed probare non possum: num negare possum in iudicio non accepisse?* Potes quidem cum restrictione mentali: *quæ nunc debēs.* Sicut petenti centum, cum tantum debeantur quinquaginta, respondere potes, non debere.

11. *Num veritatem aliquando celare licet?* Licet equidem. Interrogatus testis, pro tempore potest vt æquiocatione, si reuera illo tempore reus factus non sit, quando non debet iuxta mentem iudicis respondere. Interrogatus an habeas pecuniam, si petatur cum iniuria, negare potes, aut si adsit rationabilis causa id faciendi. Perniciosum igitur mendacium graue aut leue est iuxta materiam, iocosum & officiosum veniale plerumque.

12. *Quid*